

Valtuustoaloite, paljon palveluita käyttävien ja tarvitsevien palvelujen järjestäminen

Ahall 16.09.2024 § 295

Valmistelija: Jari Saarinen, puh. 044 718 6301,
jari.saarinen(at)pshyvinvointialue.fi, Eija Jestola
puh. 040 712 1040, Miika Hernelahti, puh. 044 461 0241,
miika.hernelahti(at)pshyvinvointialue.fi

SDP:n aluevaltuustoryhmä toteaa valtuustoaloitteessaan, että Valtiontalouden tarkastusviraston raportin mukaan paljon palveluita käyttäviä asiakkaita ei tunnisteta terveydenhuollossa ja sosiaalityössä. Valtiontalouden näkökulmasta paljon palveluja käyttävien/tarvitsevien asiakasryhmä on kuitenkin keskeinen: arviolta 3-10 prosenttia hyvinvointialueen asiakkaista aiheuttaa noin 70-80 prosenttia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista.

Aloitteen mukaan SOTE-palveluiden runsas käyttö on usein hyvin perusteltua, mutta (i) asukkaille tarjottavien hyvin palveluiden ja (ii) hyvinvointialueen resurssien järkevän käytön kannalta on ensisijaisen tärkeä tunnistaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen paljon SOTE- ja PELA-palveluita käyttävät asiakkaat ja potilaat. Paljon palveluita käyttävien palvelujen järjestäminen ja ennakoiva suunnittelu ovat tärkeitä ensisijaisesti asukkaille tarjottavien, heidän tilanteessaan järkevien palveluiden tarjoamiseksi, ja toissijaisesti yhteisten voimavarojen käytön kannalta.

SDP:n valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Pohjois-Savon hyvinvointialueella käynnistetään viivytyksettä koko SOTE- ja PELA-palvelukenttää koskeva hanke, jonka tavoitteena on ensin tunnistaa hyvinvointialueen paljon palveluja käyttävät/taritsevat asukkaat, ja tämän jälkeen varmistaa, että kaikilla paljon palveluita käyttävillä/taritsevilla on/tehdään hoito- ja palvelusuunnitelma. Hankkeeseen tulee liittyä seurantasuunnitelma, jonka avulla saadaan tietoa hankkeen vaikuttavuudesta, ensinnäkin asukkaiden saamista palveluista, ja toiseksi vaikutuksesta hyvinvointialueen kustannuksiin.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Selvityksen valtuustoaloitteen kysymyksiin ovat antaneet:

Minna Tihinen, hankepääällikkö, Hankevoimala ja Minna Rytönen,
hankepääällikkö, Hankevoimala

Ritva Vitri, palveluyksikköjohtaja, Sotokeskus, Peruspalvelut

Juha Kärkkäinen, pelastuspääällikkö, Pelastustoimi ja
turvallisuuspalvelut -toimiala

Hyvinvointialueella on jo olemassa kaksi suurta hankekokonaisuutta, joissa kehitetään paljon palveluita käyttäviin kohdentuvia kokonaisuuksia: Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRP) Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon -hanke ja jo päättynyt Tulevaisuuden sote-keskus -hanke. Näissä hankkeissa on tunnistettu seuraavia tarpeita ja suunniteltu niitä varten toimintamalleja:

- Moti-tiimi. sotekeskuksen laajojen asiakkuuksien tiimityön malli, jossa paljon palveluja tarvitsevan asiakkaan/potilaan tilannetta tarkastellaan kokonaisuutena sekä laaditaan suunnitelma ja sovitaan tuen ja hoidon toteutuksesta. Moti-tiimimallissa verkostossa on mukana myös sotepalvelujen ulkopuolisia tahoja kuten TE-palvelut, Kela ja järjestötoimijat. Toimintamalli on käytössä eteläisellä alueella ja sen käyttöönottoa laajennetaan hyvinvointialueella edelleen RRP2 hankkeessa.
- Asiakaskoordinaattorimalli. Osa laajojen asiakkuuksien tiimityön mallia. Hyödynnetään OmaTiimi-mallin omahoitaja käytännön kehittämisessä.
- Yhdessä aika. Lapsiperheiden monialainen yhteistyömalli, jossa perheen tilannetta tarkastellaan kokonaisuutena ja tunnistetaan laaja-alaisen tuen tarpeessa olevat henkilöt ja perheet. Yhdessä aika -mallissa on mukana myös sotepalvelujen ulkopuolisia tahoja kuten kuntien varhaiskasvatus- ja sivistystoimi ja järjestötoimijat. Toimintamalli on käytössä kaikilla alueilla.
- Terveys- ja hyvinvointitarkastukset: Yhdenmukaistettu työttömien terveystarkastusten ja omaishoitajien hyvinvointitarkastusten toteutusta hyvinvointivajeiden ja palvelutarpeen tunnistamiseksi.
- Selvitykset: Tuotettu runsaasti nykytiladataa palvelujen käytöstä ja vastaanotto toiminnasta paljon palveluja käyttävien palvelujen ja hoidon jatkuvuuden tueksi.

Työkyvyn tuen tiimi

Kehitetään monialaista työkyvyn tuen tiimiä, jonka tavoitteena on tukea osatyökykyisten (työ- ja opiskelijaterveydenhuollon ulkopuolella olevien) työ- ja toimintakykyä oikeanaikaisilla ja työllistymistä edistävillä palveluilla. Monialaista yhteiskehittämistä tehdään hyvinvointialueen sisäisesti (mm. peruspalvelut, erikoissairaanhoido/kuntoutus) sekä poikkihallinnollisesti (kuntien työllisyyspalvelut/TE-toimisto, Kela, kolmas sektori).

- Lasten, nuorten ja nuorten aikuisten osuudessa toimenpiteet on kohdennettu nepsyasiakkaiden varhaisen tuen muotojen kehittämiseen sekä nuorten mielenterveystyön saatavuuteen jalkautuvan toimintamallin avulla. Tavoitteena on ennaltaehkäistä palveluiden käytön lisääntymistä.

Jalkautuvat psykiatriset sairaanhoitajat

- Työikäiset ja ikääntyvät

Haavoittuvassa asemassa olevat ikääntyneet tarvitsevat usein laaja-alaisesti sote-palveluja. Ikääntyneiden omais- ja perhehoitoa kehitetään niin, että palveluntarpeeseen vastattaisiin oikea-aikaisesti ja entistä kustannustehokkaammin.

- OmaTiimi-malli. Suunnitelma OmaTiimi-mallin käyttöönottoon hyvinvointialueella pitkäaikaissairaiden, monisairaiden ja paljon palveluja käyttävien potilaiden hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi. OmaTiimi-mallissa potilaan hoidon tukena on omalääkäri tai OmaTiimin lääkäri ja omahoitaja sekä monialainen tiimi. Malli huomioi myös jatkuvuutta tukevat digitaaliset ratkaisut ml digitaalinen hyvinvointialusta. Hoidon jatkuvuutta tukevan OmaTiimi-mallin juurtumista tukee tulevia ammattilaisia kouluttava Opetusvastaanotto 2.0. Lisäksi tässä hankkeessa otetaan käyttöön sähköinen terveys- ja hoitosuunnitelma OmaTiimi-mallin asiakkaille. Suunnitelman toteutukseen on Pohjois-Savon hyvinvointialueelle myönnetty valtionavustusta RRP4-hankehausta.
- PALVA tutkimus. Kestävän kasvun ohjelman rahoittama (RRP3) Paljon palveluita käyttävien palveluketjun vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus tutkimuskokonaisuus (PALVA) tuottaa tietoa mm hoidon laadusta ja vaikuttavuudesta monisairailta ja paljon palveluja käyttävillä asiakasryhmillä, koordinoimattoman monikäytön syistä sekä monialaisen toimintamallin (Moti-tiimalli) vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta. Tutkimustieto tukee toimenpiteitä hoidon jatkuvuutta edistävien vaikuttavien ja kustannusvaikuttavien palvelujen tuottamisessa.
- Wörtti- Polkuja yhdenvertaiseen osallisuuteen. Kehitetään monialaista verkostoyhteistyötä sekä osallistavia ja kuntouttavia toimintoja nuorille ja nuorille aikuisille, joilla on suuria vaikeuksia kiinnittyä toisen asteen opintoihin tai eivät ole opiskelukuntoisia. Verkostotyötä vahvistetaan sotepalvelujen, toisen asteen, nuorisotyön sekä Ohjaamon, TE-palvelujen ja järjestötoimijoiden kanssa.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen strategiset linjaukset ovat:

- Pelastuslaitos on laaja-alainen turvallisuuden osaaja, jolla on keskeinen rooli alueellisten turvallisuuspalvelujen tuottamisessa ja

suunnittelussa yhdessä muiden yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa

- Onnettomuuksia ehkäistään tehokkaasti ennalta yhteistyössä muiden yhteistyötahojen ja eri sidosryhmien kanssa (poikkihallinnollisuus)

- Onnettomuuksien ja vahinkojen määrä vähenee olennaisesti ja tunnistettujen riskien riskienhallintakeinot ovat vaikuttavia

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut -toimiala osallistuu SOTE- ja PELA-palvelukenttiä koskevien hankkeiden toteuttamiseen hyvinvointialueen määrittämällä toimintatavalla. Toimiala tuo hankkeiden toteuttamiseen oman hallinnonalan ja erityispiirteiden mukaisen substanssiosaamisen sekä turvallisuuteen ja onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseen perustuvan laaja-alaisen tarkastelunäkökulman.

Tarkastelunäkökulman ja substanssiosaamisen merkitys korostuvat erityisesti kotona asumisen, kotiin vietävien palveluiden ja kodin paloturvallisuuden osa-alueilla, jossa yhteisenä tavoitteenamme on se, että jokainen voi asua turvallisesti omassa kodissaan.

Yhteenveto:

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on tunnistettu, että paljon palveluita käyttävien/tarvitsevien asiakkaiden ja potilaiden löytäminen ja heille tarpeellisten ja riittävien palveluiden tuottaminen koordinoitusti on keskeistä kustannusten rajaamisen kannalta. Tämän vuoksi hyvinvointialueella on olemassa jo tehtyjä sekä käynnissä olevia hankkeita, joissa muun muassa pyritään varmistamaan aloitteessakin esille tuotu hoito- ja palvelusuunnitelma paljon palveluita käyttäville/tarvitseville.

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää hyväksyä aloitteeseen annetun vastauksen ja vie sen edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Toimivallan peruste hallintosääntö 35 §

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus Aluehallitus päättää hyväksyä aloitteeseen annetun vastauksen ja vie sen edelleen aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös Merkitään pöytäkirjaan, että:
- Kati Hynninen poistui kokouksesta klo 14.40 asian käsittelyn aikana.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Avalt 07.10.2024 § 65
15111/00.01.00/2023

Päätösehdotus Aluehallituksen päätösehdotus:
Aluehallitus esittää aloitteeseen annetun vastauksen edelleen
aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös Aluevaltuusto hyväksyi aloitteeseen annetun vastauksen.

Merkitään pöytäkirjaan, että

- Rauno Pikkarainen poistui klo 13.05
- Merja Rautiainen poistui klo 13.09
- Vesa Linnanmäki ja Minna Reijonen poistuivat klo 13.11.